

Алла Кондратюк, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова
Валентина Малик, викладач іноземних мов
кафедри української та іноземних мов
Вінницького національного аграрного університету

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена аналізу особливостей застосування інноваційних освітніх технологій при викладанні іноземної мови для здобувачів вищої освіти. Зважаючи на те, що великі масиви науково-технічних знань під впливом інноваційних процесів перетворилися практично на основу нової постіндустріальної цивілізації, доведено, що використання інноваційних технологій у сфері вищої освіти не лише розв'язує завдання традиційної освіти, а й озброює студента баченням перспективи розвитку професійної галузі, механізмів та технологій одержання якісно підготовлених фахівців, нових результатів на основі використання інноваційних форм, методів і технологій навчання. Зазначено, що сучасна вища освіта має орієнтуватися не лише на традиційні цінності науки, а й цінності інтегрального синтезу, цінності інноваційні, серед яких особливо варто виділити інноваційну динаміку, що відбиває фази і стадії процесу, методи і способи перетворення початкового наукового знання в результатуючий інноваційний продукт.

Ключові слова: вища освіта; іноземні мови; інновації; освітній процес; здобувачі вищої освіти; освітня технологія.

Літ. 15.

Alla Kondratiuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Foreign Languages Department,
National Pirogov Memorial Medical University
Valentyna Malyk, Lecturer of Foreign Languages of the
Ukrainian and Foreign Languages Department,
Vinnytsia National Agrarian University

THE USE OF INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE TO STUDENTS OF HIGHER EDUCATION

The article is devoted to the analysis of the features of the application of innovative educational technologies in teaching a foreign language to students of higher education. Taking into account the fact that large masses of scientific and technical knowledge under the influence of innovative processes have practically become the basis of a new post-industrial civilization, it has been proven that the use of innovative technologies in the field of higher education not only solves the tasks of traditional education, but also equips the student with a vision of the prospects for the development of professional industry, mechanisms and technologies of obtaining qualitatively trained specialists, new results based on the use of innovative forms, methods and technologies of training. It is noted that modern higher education should focus not only on the traditional values of science, but also on the values of integral synthesis, innovative values, among which it is especially worth highlighting the innovative dynamics that reflect the phases and stages of the process, methods and ways of transforming initial scientific knowledge into the resulting innovative product. Taking into account the fact that modern integration processes in Ukraine open opportunities for students to familiarize themselves with and directly participate in the cultural, economic, medical and other achievements of world civilization, the study and knowledge of a foreign language as a means of communication, and which is an important tool, is of primary importance in this process for the integration of students and as a means of discovering and learning about the world and innovations in the professional field of training. Modern education should develop human potential, human intelligence. Complex interdisciplinary knowledge, necessary for development, can be obtained only in the conditions of the integral synthesis of intellectual systems, that is, in the conditions of the civilization of knowledge. The main and priority task of learning foreign languages is the development of communication skills, i.e. language learning as a real means of communication between specialists of different countries and in different fields of knowledge.

Keywords: higher education; foreign languages; innovation; educational process; higher education applicants; educational technology.

Постановка проблеми. Становлення інноваційної освіти у закладах вищої освіти України є одним із найважливіших державних завдань. Це пов'язано з переходом

до нової соціально-економічної системи, демократичних цінностей і переваги людського капіталу над усіма іншими його видами. Масова підготовка інноваційних спеціалістів для всіх сфер життє-

діяльності може здійснюватися лише на основі нових освітніх програм, укладених на інноваційних засадах.

Аналіз останніх досліджень. Проблемі інноваційності у ЗВО присвячено чимало наукових праць вітчизняних дослідників, серед яких ми можемо назвати таких: Р. Гуревич, М. Кадемія (інноваційні освітні технології у закладах вищої освіти), Л. Дудікова (сучасні підходи до викладання іноземних мов на нефілологічних спеціальностях вищих навчальних закладів), І. Белкін (коучинг як інноваційний метод навчання, культурна етика ділового спілкування), Р. Кравець (особливості традиційних та інноваційних педагогічних технологій полікультурної освіти майбутніх фахівців аграрної галузі), С. Стрілець (проблеми та перспективи інноваційних технологій і методи навчання у вищій школі) та ін., проте специфіка застосування інноваційних освітніх технологій при викладанні іноземної мови потребує уточнення.

Мета статті – проаналізувати особливості застосування інноваційних освітніх технологій при викладанні іноземної мови для здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Організація освітнього процесу у закладах освіти країни здійснюється згідно з положеннями Конституції України, законів України “Про вищу освіту”, “Про освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність” та інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку, державних стандартів освіти та інших актів законодавства України, пов’язаних з питаннями освіти [14].

Організація навчально-виховного процесу здійснюється на засадах автономії закладів вищої освіти, що забезпечує самостійність, незалежність та відповідальність університетів у прийнятті рішень щодо розвитку академічної свободи, організації освітнього процесу, наукових досліджень та проведення іншої діяльності, відповідно до чинного законодавства України.

Освітній процес – інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти та науки, яка здійснюється у ЗВО через систему науково-методичних та педагогічних заходів і спрямована на передачу, засвоєння, відтворення та використання знань, навичок й інших компетентностей здобувачів, а також для гармонійного розвитку особистості загалом [14; 15].

Освітній процес забезпечує здобуття вищої освіти як сукупності системних знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних та громадянських якостей, морально-етичних цінностей, а також інших компетентностей, набутих в університетах (наукових установах) у сфері відповідних знань згідно з кваліфіка-

цією на рівні вищої освіти, що є складнішим, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Здобувачі вищої освіти – це особи, що навчаються в університеті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного освітнього ступеня та кваліфікації. Навчально-виховний процес здійснюється з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти та задоволення інших освітніх потреб здобувачів й інших осіб.

Навчально-виховний процес ґрунтується на наукових засадах, гуманізмі, демократизмі, ступеневості, неперервності та безперервності освіти, єдності навчальної та наукової діяльності [1; 6; 7; 14].

Здобувач вищої освіти – це особа, яка навчається у ЗВО на певному рівні вищої освіти з метою отримання відповідної кваліфікації. Здобувачами є студенти й аспірант [14].

Поняття “**освітні технології**” трактується порізно. Освітні технології – це комплексне поняття, що включає освітні технології, до яких входять навчально-виховні технології та технології управління. Особлива група освітніх технологій – інформаційні, які є наскрізними, перетинають виокремлені групи технологій, використовуються в освітньому процесі [14].

Найчастіше освітні технології визначають як засіб навчання; модель організації освітнього процесу відповідно до встановлених цілей; проведення низки відповідних заходів. Педагогічні технології становлять спосіб управління педагогічним процесом і взаємодію суб’єктів та об’єктів. Однак між ними все-таки є певні відмінності. **Освітня технологія** – це спосіб оптимального досягнення мети педагогічного процесу за допомогою необхідних методів. Технологію можна визначити як послідовність спільних дій викладача і студентів, що супроводжуються педагогічною діагностикою та спрямовані на забезпечення відповідності поставленим результатам і цілям. **Метод** – це спосіб спільної діяльності суб’єктів та об’єктів педагогічного процесу, що може бути використаний в одній або кількох технологіях. Методика становить комплекс заходів для досягнення локальних результатів, що не супроводжуються суворою діагностикою досягнутих цілей [2; 14].

До нормативно-правових актів, що контролюють функціонування освітніх технологій, входять такі: Конституція України від 28 червня 1996 року, закони України: “Про освіту” від 23 травня 1991 року, “Про вищу освіту” від 01 липня 2014 року, Державна національна програма “Освіта” (“Україна XXI століття”), затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 1993 року; Національна доктрина розвитку освіти України, затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року; Указ Президента України

“Про забезпечення подальшого розвитку вищої освіти в Україні” від 25 вересня 2008 року; Указ Президента України “Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні” від 30 вересня 2010 року; Концептуальні засади та напрями розвитку вищої освіти в Україні (роз’яснення Міністерства юстиції України) від 14 жовтня 2011 року; План заходів щодо розвитку вищої освіти на період до 2015 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року; Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, затверджена Указом Президента України від 25 червня 2013 року; План заходів з реалізації Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України 04 вересня 2013 року тощо [14].

Розвиток системи освіти вимагає від педагогічної науки і практики дослідження та впровадження нових методів навчання і виховання студентів. Теоретичним осмисленням і класифікацією педагогічної інноватики займається нова галузь педагогічних знань – педагогічна інноватика (лат. *innovation* – оновлення, зміна). Під інноваціями в галузі освіти розуміються загальний процес у суспільстві, глобальні проблеми, інтеграція (лат. *integration* – відновлення, об’єднання окремих компонентів у ціле), знання та форма суспільного буття.

Сучасна освіта продовжує реагувати на нові виклики та суспільні реалії, враховуючи тенденції і перспективи розвитку людства. Однак оновлення освітніх практик часто відстає від темпів цивілізаційного розвитку та суспільних запитів. На ранніх етапах розвитку людства ця проблема не поставала так гостро, як в індустріальну й постіндустріальну (інформаційну) епоху. Означена проблема проявила себе у другій половині ХХ ст., що зумовлювалося колосальним проривом у науково-технічному розвитку, радикальною зміною традиційних уявлень про світ, життя, його цінності та майбутнє цивілізації [13; 14].

Освітня інновація – це усвідомлений процес часткових змін, що призводить до зміни цілей, змісту, методів, форм навчання та виховання, адаптації навчально-виховного процесу до нових вимог [4].

У педагогіці термін “інновація” вживається в таких значеннях:

- форма організації інноваційної діяльності;
- комплекс нових професійних дій викладачів, спрямованих на розв’язання актуальних проблем виховання та навчання з позиції особистісно зорієнтованої освіти;
- зміни в освітній практиці;
- комплексний процес створення, розповсюдження та використання нових практичних засобів у

галузі техніки, технологій, педагогіки і наукових досліджень;

– результат інноваційного процесу.

Інноваційність як принцип педагогіки створює умови для розвитку особистості, реалізації її права на індивідуальний творчий внесок, особисту ініціативу та свободу саморозвитку.

Одним із найважливіших аспектів педагогічної інноватики є новизна педагогічних засобів. **Новизна** виступає одним із основних критеріїв оцінки педагогічних досліджень; основним результатом творчого процесу. В освітній практиці, як і в інших сферах діяльності, новизна відносна як в особистісному, так і в історичному плані [14].

Крім новизни, новація повинна мати інноваційний потенціал – здатність давати корисні результати в довгостроковій перспективі завдяки її використанню.

Вітчизняні дослідники вважають особистісно орієнтовану педагогіку інноваційною. Інноваційною вона є лише для нашої педагогічної системи, оскільки інші країни вже тривалий час розвивають свою освітню систему в гуманістичному напрямі, поступово трансформуючись у нову систему взаємовідносин загалом. Нині педагогічна інноватика за кордоном відбувається через розвиток інноваційних процесів у техніці, матеріальному виробництві тощо.

На сучасному етапі розвитку суспільства є потреба в людях, готових жити в суспільстві, що постійно змінюється, цілеспрямованих та здатних створювати нове у своїй діяльності, прискорити процес інноваційної освіти, забезпечити вихід на новий рівень, гарантує стабільність і розвиток людства [14].

Динаміка соціально-економічного процесу в сучасному світі радикально визначає проблему інноваційного потенціалу нації однією із заповорок її стабільного становища у світовому співтоваристві, успішної відповіді на різноманітні виклики цивілізації. **Інноваційність** є однією з домінуючих тенденцій розвитку людства. Зважаючи на це, нова освітня парадигма базується на принципі збереження та розвитку творчого потенціалу особистості з акцентом на самовизначенні, стабільному активному житті в мінливих соціальних умовах та готовності відчувати і виконувати нові завдання. **Педагогічна інноватика** – це дослідження створення, оцінки, розвитку та використання педагогічних новацій [14].

Педагогічна інноватика базується на постійному пошуку й впровадженні нових, найбільш ефективних технологій навчання та виховання. Результатом має стати формування творчої особистості, яка вміє аналізувати і долати труднощі на своєму шляху.

Вища освіта здійснюється на основі освітніх ресурсів. У розвинутих країнах темпи оновлення

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ресурсів ЗВО постійно зростають, тобто термін оновлення знань постійно скорочується. В умовах міжнародного науково-технічного й економічного співробітництва (спільних підприємств) ця тенденція впливає також на вітчизняну вищу освіту, знаходячи практичну реалізацію у двох формах: традиційній системі освіти; дистанційній формі навчання [5].

Проте на цьому інноваційні проблеми вітчизняних закладів вищої освіти не вичерпуються. Потрібні механізми та технології для впровадження “інноваційної парадигми мислення” в університетах. Інакше кажучи: важливо визначити зміст інноваційної освіти, а також механізм, форму й організацію її реалізації (інноваційний менеджмент). Як приклад наведемо освітню модель “перевернутого навчання”.

Ця модель передбачає, що типова діяльність студентів в аудиторіях та поза ними змінюється на протилежну. Якщо в традиційному освітньо-виховному процесі новий матеріал студентам пояснюється, то в моделі “перевернутого навчання” все відбувається навпаки: перше знайомство студентів з темою відбувається поза аудиторією. Освоювати матеріал можна з літератури, відеолекцій та з допомогою Інтернет-ресурсів, а в аудиторії обговорюються спірні питання та розв’язуються професійні завдання. Широке використання ІКТ дає змогу студентам використовувати під час навчання аудіо- та відеоресурси.

Відзначимо переваги застосування освітньої моделі “перевернуте навчання”:

- на заняття в аудиторію приходять підготовлені студенти, з якими можна розв’язувати задачі, обговорювати проектну діяльність, вести обговорення або дискусії;
- підвищує можливість ведення активної діяльності студентів;
- змінено роль академічного лектора на консультанта та організатора діяльності;
- значно підвищується активність студентів, розвивається їхня індивідуальність [5].

Під час “перевернутого навчання” розв’язуються складні завдання, викладач перетворюється на консультанта.

Варто зазначити, що звичайне професійне мислення відрізняється від інноваційного. Традиційне професійне навчання спрямоване на набуття знань, умінь і навичок у професійній діяльності, пов’язаних з різноманітною продукцією та результатами діяльності. Використання інноваційних технологій у ЗВО дає змогу бути не лише професійно підготовленою людиною (із необхідними знаннями, вміннями, навичками), а й сприяє розвитку професійного мислення. Тому послугоування інноваціями має базуватися на освітніх ресурсах, які можна організувати як когнітивний простір, що

відображає якісні зміни в тій чи тій професійній сфері [5].

Основним недоліком традиційної системи освіти є невміння та небажання студентів вчитися, несформоване ціннісне ставлення до власного розвитку і навчання. Подолання кризи сучасної освіти можливе завдяки її інтенсивному реформуванню відповідно до вимог часу та в процесі створення принципово нової системи загальної освіти, яка поступово замінить традиційну.

Особливістю сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації освітнього процесу – традиційної та інноваційної. Терміни “традиційна (нормативна) освіта” та “інноваційна освіта” були запропоновані групою науковців у доповіді Римському клубу (1978), яка звернула увагу світової наукової спільноти на недоречність тогочасних традиційних освітніх принципів [14].

Інноваційне навчання в ній визначається як процес і результат освітньої діяльності, що стимулюють прогресивні зміни в культурі та соціальному середовищі. Основна увага приділяється формуванню готовності особистості до динамічних змін у суспільстві через розвиток творчих здібностей, різноманітних форм мислення та вміння взаємодіяти з іншими людьми. **Інноваційне навчання** – це освітня діяльність, спрямована на динамічні зміни навколишнього середовища, заснована на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей і високих соціально-адаптаційних можливостей особистості. Особливостями інноваційного навчання є:

- відкритість майбутньому;
- здатність робити прогнози на основі постійної переоцінки цінностей;
- готовність до конструктивних дій у мінливих умовах.

Розвиток освітніх систем і змісту навчання у сучасному світі відбувається в контексті світових освітніх трендів, основними з яких є:

- масовість освіти та її безперервність як нова якість;
- важливість освіти для особистості та суспільства;
- спрямованість на активний розвиток особистості методами пізнавальної діяльності;
- адаптація освітнього процесу до індивідуальних побажань і потреб;
- спрямованість навчання на деталі, надання можливості для самовдосконалення [14].

Ці тенденції свідчать про те, що головну функцію освіти становить передусім розвиток людини.

Розпочалося формування нової парадигми (грец. *para-deigma* – приклад, зразок) освіти, спрямованої на входження нашої країни у світовий освітній простір, поглиблюється тенденція освітньої диференціації. Реалізація принципу варіатив-

ності дозволяє педагогічному колективу закладу освіти підбирати та проектувати педагогічний процес за будь-якою моделлю, у тому числі авторською. Це супроводжується значними позитивними змінами в теорії та практиці освіти. Це – розробка різноманітних варіантів змісту освіти з використанням можливостей сучасної дидактики для підвищення ефективності освітніх структур; впровадження наукового прогресу та практичне обґрунтування нових педагогічних ідей і технологій [11; 12; 14].

Вивчення іноземних мов на нефілологічних спеціальностях є важливим аспектом формування професійного рівня та світогляду студентів ЗВО та наступною ланкою у вивченні іноземних мов на базі середньої школи і в процесі безперервного вивчення іноземних мов [8; 9; 10].

Процес сучасної інтеграції в Україні – це відкрита можливість для студентів ознайомитися з культурними, економічними, медичними та іншими досягненнями світової цивілізації та безпосередньо долучитися до них. Тому вивчення та знання іноземних мов як засобу спілкування є дуже важливим у цьому процесі, оскільки це важливий інструмент для інтеграції студентів та для пізнання світу й інновацій з професійної точки зору [10].

У вивченні іноземних мов професійного спрямування можна виокремити чотири напрями: іноземна мова для спеціальностей технічного спрямування; іноземна мова для спеціальностей економічного спрямування; іноземна мова для спеціальностей суспільно-гуманітарного спрямування; іноземна мова для інших предметних спеціальностей. Кожен напрям, зі свого боку, поділяється на спеціальності: іноземна мова для академічних цілей; іноземна мова для спеціалістів кожної професії, що належить до певного напрямку.

Звертаючи особливу увагу на вивчення іноземної мови “для спеціальних цілей”, важливо визнати, що сьогодні це є необхідністю як основа методичного та дидактичного розвитку. Це відповідає сучасному підходу до навчання: опанування іноземних мов на нефілологічних спеціальностях ЗВО у поєднанні зі спеціальними професійними потребами.

З проголошенням незалежності України та встановленням нею курсу на євроінтеграцію докорінно змінився підхід до викладання та вивчення іноземних мов у ЗВО. Методика навчання спочатку базувалася на розробках зарубіжних методистів. У 1998 р. за підтримки Британської Ради в Україні було розроблено курс “Ділова англійська мова”, але це лише частково розв’язало проблему досконалого володіння англійською мовою і лише для спеціальностей економічного напрямку [10]. Професійна спрямованість вивчення іноземної мови на нефілологічних спеціальностях виконує декілька завдань

щодо розвитку професійних навичок студентів: оволодіння професійною лексикою, оволодіння комунікативними навичками професійного спілкування, формування власної точки зору стосовно професійних питань тощо. Основним завданням і пріоритетом при вивченні іноземної мови є розвиток комунікативних навичок, тобто вивчення мови як реального засобу спілкування між фахівцями різних країн і різних галузей знань з урахуванням таких функцій спілкування як:

Інформаційно-комунікативна функція, що складається з низки різних форм і засобів обміну та передачі інформації завдяки таким аспектам, як збагачення досвіду, накопичення знань, оволодіння діяльністю та формування взаєморозуміння між учасниками спілкування.

Перцептивно-комунікативна функція характеризується насамперед сприйняттям і пізнанням ділових партнерів у процесі спілкування один з одним і встановленням взаєморозуміння між ними в цьому контексті.

Регулятивно-комунікативна (інтерактивна) функція передбачає не тільки обмін інформацією та пізнання суб’єктами комунікації один одного, а й характерну особливість взаємодії між ними, тобто своєрідну регуляцію поведінки суб’єкта та їх спільну діяльність. Це може бути пов’язано з різними факторами, в тому числі: переконанням, хвилюванням, навіюванням, наслідуванням, обміном діями, інструкціями тощо. Прийнято визначати два ключові типи взаємодії: а) співпраця (об’єднання) відбувається, коли обидва партнери мають однакові цілі; б) суперництво – цілі різні. Другий тип може включати конфлікти, розбіжності, дебати та дискусії.

Емоційно-комунікативна функція пов’язана з емоційною стороною життя людини. У процесі ділової співпраці між партнерами виникає багато емоцій і почуттів, що є цілком нормальним явищем. Їхня роль полягає у тому, щоб спробувати створити якийсь баланс у процесі спілкування між ними [3].

Отож враховуючи функції спілкування та особливості їх реалізації іноземною мовою, викладання іноземної мови на нефілологічних спеціальностях спочатку потребує зосередженості та зусиль на читанні фахової літератури. Цілеспрямоване читання є необхідною передумовою того, що студенти за відносно короткий час зможуть набути достатнього для професійної діяльності рівня комунікативної компетенції. Професійна спрямованість у навчанні читання відображає не тільки тематику текстів, а й тип вправ, які є основою навчання. Методичні матеріали з вивчення іноземних мов повинні базуватися на текстових вправах, що носять мають проблемний характер, містять запитання, на які в підручнику немає готової відповіді.

У такий спосіб створюється проблемна ситуація. Саме подібні вправи ставлять студентів в інтелектуальну безвихідь, спонукають до аналізу та спрямовують їхні зусилля на те, щоб зрозуміти і оцінити текстову інформацію та знайти відповідь. Використовуючи дослідження, зроблені науковцями в галузі вивчення іноземних мов на нефілологічних спеціальностях закладів вищої освіти, доцільно зазначити, що це складний і неоднозначний процес, який потребує дуже виваженої і копіткої роботи. Кожна спеціальність по-своєму унікальна й неповторна, а тому має специфіку вивчення іноземних мов, що базується на профільному понятійному апараті та “спеціальних цілях” [10].

Вправи з проблемним навантаженням, що розвивають уміння розпізнавати лексичні одиниці за формальними ознаками, швидко знаходити структурно-семантичні відмінності іноземної та рідної мови, змушують студентів через активний пошук до самостійних висновків, усвідомлення і стійкого запам’ятовування. При розробках методичних матеріалів необхідно надавати значну увагу підбору виразів та цитат, які дуже часто вживаються, що, з одного боку, ілюструють особливості граматики, а з іншого, розширюють загальнокультурний кругозір студентів і залучають їх до знання глобальних цінностей цивілізації. Оволодіння студентами лексичним матеріалом іноземної мови зі спеціальності вимагає від викладача розробки словників-мінімумів, що базуються на найчастіше вживаних у спеціальних текстах загальнонаукових та спеціально-наукових утворень “заготовок”, необхідних для чіткої і точної передачі навчально-наукової інформації. Незважаючи на це, останнім часом читання іншомовних джерел професійного спрямування залишається дуже важливим, тому цей вид мовленнєвої діяльності дає змогу студент не тільки черпати інформацію, а й створює засоби оволодіння усною і письмовою іноземною мовою.

Висновки. Отже, ми наголосили на тому, що організація освітнього процесу у закладах освіти України здійснюється згідно з нормативно-правовими актами. Довели, що організація навчально-виховного процесу здійснюється на засадах автономії закладів вищої освіти, що забезпечує їх самостійність. Пояснили такі поняття, як освітній процес, здобувач вищої освіти, освітні технології, освітні інновації. Охарактеризували освітню модель “перевернутого навчання” та виокремили її переваги. Зокрема треба звернути увагу на те, що використання інноваційних технологій у ЗВО дає змогу студентові бути не лише професійно підготовленою людиною, а й розвивати професійне мислення. Особливістю сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації навчально-виховного процесу – традиційної та інноваційної.

Ці тенденції свідчать, що головною функцією освіти є передусім розвиток людини, а опанування іноземними мовами базується на комунікативному аспекті із врахуванням таких функцій спілкування: інформаційно-комунікативна, перцептивно-комунікативна, інтерактивна, емоційно-комунікативна. Враховуючи перелічені функції спілкування та особливості їх реалізації іноземною мовою, було охарактеризовано викладання іноземної мови на нефілологічних спеціальностях відповідно до сучасних тенденцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акімова О.В. Мотивація досягнення у структурі творчої діяльності студентів. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2021. № 8. С. 3–9.
2. Белкін І.В. Коучинг – інноваційний метод навчання. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2016. Вип. 47. С. 119–123.
3. Белкін І.В., Гонтарук Я.В., Трапаїдзе С.М. Культурна етика ділового спілкування як основа взаємодії між основними учасниками на ринку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 36. С. 45–49.
4. Волкова П. Педагогіка: посібник. Київ: Академія, 2001. 560 с.
5. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю. Інноваційні освітні технології у вищих навчальних закладах. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. пр.* Харків: НТУ “ХП”, 2016. С. 266–274.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
7. Дубасенюк О.А. Інноваційні навчальні технології – основа модернізації університетської освіти. *Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін: зб. наук.-метод. праць*. Житомир: ЖДУ, 2004. С. 3–14.
8. Дудікова Л., Марлова А. Особливості англійського медичного сленгу та ознайомлення з ним студентів вищих медичних навчальних закладів як засіб мотивування до вивчення іноземної мови. *Молодь і ринок*. 2018. № 9. С. 22–27.
9. Дудікова Л., Кондратюк А., Терещенко Л. Елементи гнучкого навчання іноземної мови в умовах кризового стану. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім “Гельветика”, 2023. Вип. 59. Том 3. С. 242–248.
10. Дудікова Л.В. Сучасні підходи викладання іноземних мов на нефілологічних спеціальностях вищих навчальних закладів. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету “Україна”*. 2012. № 6. С. 59–61.
11. Кравець Р.А. Модернізація системи вищої аграрної освіти в умовах полікультурізації суспільства. *Молодь і ринок*. 2013. № 8 (103). С. 69–73.
12. Кравець Р.А. Особливості традиційних та інноваційних педагогічних технологій полікультурної освіти

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

майбутніх фахівців аграрної галузі. *Молодь і ринок*. 2015. № 4 (123). С. 120–125.

13. Малик В.М. Підходи до визначення структури іншомовної комунікативної культури. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 56. Т. 2. С. 175–82.

14. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. Київ: ЦП “КОМПРИНТ”, 2016. 583 с.

15. Стрілець С.І. Інноваційні технології і методи навчання у вищій освіті: проблеми та перспективи. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету*. Чернівці: ЧДПУ, 2011. Вип. 90. С. 204–209.

REFERENCES

1. Akimova, O.V. (2001). Motyvatsiia dosiahnennia u strukturi tvorchoi diialnosti studentiv [Achievement motivation in the structure of students' creative activity]. *Scientific notes of Ternopil State Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. Series: Pedagogy*, No. 8, pp. 3–9. [in Ukrainian].

2. Bielkin, I.V. (2016). Kouchynh – innovatsiinyi metod navchannia [Coaching as an innovative method of training]. Modern information technologies and innovative teaching methods in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems, No. 47, pp. 119–123. [in Ukrainian].

3. Bielkin, I.V., Hontaruk, Ya.V. & Trapaidze, S.M. (2022). Kulturna etyka dilovoho spilkuvannia yak osnova vzaiemodii mizh osnovnymy uchasnykamy na rynku [Cultural ethics of business communication as a basis of interaction between the main participants in the market]. *Eastern Europe: Economy, Business and Management*, No. 36, pp. 45–49. [in Ukrainian].

4. Volkova, P. (2001). Pedahohika [Pedagogy]. Kyiv, 560 p. [in Ukrainian].

5. Hurevyeh, R.S. & Kademiia, M.Iu. (2016). Innovatsiini osvichni tekhnolohii u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Innovative educational technologies in higher educational institutions]. *Problems and prospects of the formation of the national humanitarian and technical elite*. Kharkiv, pp. 266–274. [in Ukrainian].

6. Dychkivska, I.M. (2004). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii [Innovative pedagogical technologies]. Kyiv, 352 p. [in Ukrainian].

7. Dubaseniuk, O.A. (2004). Innovatsiini navchalni tekhnolohii – osnova modernizatsii universytetskoï osvity [Innovative educational technologies are the basis of modernization of university education]. *Innovative educational technologies in the process of teaching academic disciplines*. Zhytomir, pp. 3–14. [in Ukrainian].

8. Dudikova, L. & Marlova, A. (2018). Osoblyvosti anhliiskoho medychnoho slenhu ta oznaiomlennia z nym studentiv vyshchykh medychnykh navchalnykh zakladiv yak zasib motyvuvannia do vyvchennia inozemnoi movy [Peculiarities of English medical slang and familiarization with it for students of higher medical educational institutions as a means of motivation to study a foreign language]. *Youth & market*, No. 9, pp. 22–27. [in Ukrainian].

9. Dudikova, L., Kondratiuk, A. & Tereshchenko, L. (2023). Elementy hnuchkoho navchannia inozemnoi movy v umovakh kryzovoho stanu [Elements of flexible foreign language learning in crisis conditions]. *Current issues of the humanities: interuniversity collection of scientific works of young scientists of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University*. Vol. 3. Drohobych, pp. 242–248. [in Ukrainian].

10. Dudikova, L.V. (2012). Suchasni pidkhody vykladannia inozemnykh mov na nefilolohichnykh spetsialnostiakh vyshchykh navchalnykh zakladiv [Modern approaches to teaching foreign languages in non-philological specialties of higher educational institutions]. *Collection of scientific works of the Khmelnytskyi Institute of Social Technologies of the University “Ukraine”*, No. 6, pp. 59–61. [in Ukrainian].

11. Kravets, R.A. (2013). Modernizatsiia systemy vyshchoi ahrarynoï osvity v umovakh polikulturyzatsii suspilstva [Modernization of the system of higher agrarian education in the conditions of polyculturalization of society]. *Youth & market*, No. 8 (103), pp. 69–73 [in Ukrainian].

12. Kravets, R.A. (2015). Osoblyvosti tradytsiinykh ta innovatsiinykh pedahohichnykh tekhnolohii polikulturnoi osvity maibutnykh fakhivtsiv ahrarynoï haluzi [Peculiarities of traditional and innovative pedagogical technologies of multicultural education of future specialists in the agricultural industry]. *Youth & market*, No. 4 (123), pp. 120–125. [in Ukrainian].

13. Malyk, V.M. (2023). Pidkhody do vyznachennia struktury inshomovnoi komunikativnoi kultury [Approaches to determining the structure of foreign language communicative culture]. *Innovative pedagogy*, No. 56, Vol. 2, pp. 175–182. [in Ukrainian].

14. Mykhailichenko, M.V. & Rudyk, Ya.M. (2016). Osvitni tekhnolohii [Educational technologies]. Kyiv, 583 p. [in Ukrainian].

15. Strilets, S.I. (2011). Innovatsiini tekhnolohii i metody navchannia u vyshchii osviti: problemy ta perspektyvy [Innovative technologies and teaching methods in higher education: problems and prospects]. *Bulletin of the Chernihiv State Pedagogical University*. Chernihiv, No. 90, pp. 204–209. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 05.04.2024

“В силу самої своєї природи наука і логічне мислення ніколи не здатні судити, що можливо, а що – ні. Їх єдине призначення – пояснювати те, що було зафіксовано досвідом і спостереженнями”.

Рудольф Штайнер
австрійський вчений, філософ

